

Bạo lực học đường ở Việt Nam hiện nay: Thông tin qua các trang báo điện tử

Bùi Thị Hồng^(*)

Tóm tắt: “Bạo lực học đường (BLHD) là thuật ngữ dùng để chỉ những hành vi bạo lực trong môi trường học đường, hoặc những hành vi bạo lực của lứa tuổi học đường. Bao gồm trong thuật ngữ này là hàng loạt các hành vi bạo lực với các mức độ khác nhau, từ không lời đến có lời, từ hành động đơn giản đến những hành động thù địch, gây hấn, phá phách, gây tổn thương thậm chí tổn hại đến người khác” (Phan Mai Hương, 2009). Bài viết tổng hợp, hệ thống hóa các kết quả nghiên cứu, các nhận định và ý kiến đóng góp của các chuyên gia, các nhà nghiên cứu liên quan đến vấn đề BLHD ở Việt Nam. Nguồn thông tin trong bài viết được tổng hợp từ việc khảo cứu các tin bài đã được đăng tải trên các trang báo điện tử trong vòng 5 năm trở lại đây.

Từ khóa: Bạo lực học đường, Bạo lực giới, Bạo hành trẻ em, Báo điện tử

Bạo lực học đường là một hiện tượng xã hội được đề cập nhiều trên các phương tiện thông tin đại chúng ở Việt Nam và trên thế giới trong thời gian gần đây. Tại Mỹ, theo kết quả nghiên cứu được công bố trên Tạp chí *Journal of Developmental and Behavioural Pediatrics*, có gần 90% học sinh từ lớp 3 đến lớp 6 từng ít nhất một lần bị bạn học bắt nạt, ức hiếp. Ngoài ra, 59% học sinh thừa nhận đã từng có hành động bắt nạt những em khác (Theo: Tuấn Minh, 2015). Ở Việt Nam, theo số liệu thống kê đầu năm 2015 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, trong một năm học, toàn quốc xảy ra khoảng 1.600 vụ học sinh đánh nhau ở cả trong và ngoài phạm vi nhà trường, tương đương khoảng 5 vụ

đánh nhau một ngày (Bảo Anh, 2015). Câu hỏi đặt ra là liệu chúng ta có thể kiểm soát được tất cả hành vi BLHD hay không, và làm thế nào để giảm thiểu các vụ BLHD trong thời gian tới? Hiện đã có rất nhiều tổ chức, cơ quan chức năng, ban, ngành nghiên cứu, tìm hiểu về vấn đề này ở các lĩnh vực xã hội học, pháp luật, tâm lý học, giáo dục... Nhằm góp phần làm rõ hơn thực trạng BLHD ở Việt Nam hiện nay, chúng tôi đã tổng hợp một số vấn đề nổi cộm liên quan đến vấn nạn BLHD qua các trang báo điện tử.

1. Bạo lực học đường gia tăng về số lượng và mở rộng về phạm vi

Ở Việt Nam những năm gần đây, BLHD ngày càng gia tăng và lan rộng trong các trường học. Hàng ngày, hàng giờ, các trang báo điện tử đều cập nhật

^(*) ThS., Viện Thông tin KHXH; Email: buihongxhh@gmail.com

những thông tin, vụ việc liên quan đến vấn đề này. Tác giả Lam Ngọc trong bài “Bạo lực học đường ám ảnh học sinh” đăng trên *Báo điện tử Thanh Niên* tháng 1/2016 đã chia sẻ kết quả nghiên cứu về bạo lực giới (kỳ thị giới tính) trong trường học. Nghiên cứu được Viện nghiên cứu Y học - Xã hội học phối hợp với tổ chức từ thiện Plan Việt Nam thực hiện từ tháng 3 đến tháng 9/2014 với 3.000 học sinh của 30 trường trung học cơ sở (THCS), trung học phổ thông (THPT) ở Hà Nội. Theo đó, có khoảng 80% học sinh cho biết từ trước đến nay đã bị bạo lực giới trong trường học ít nhất một lần, 71% bị bạo lực trong vòng 6 tháng qua. Trong đó, bạo lực tinh thần (mắng chửi, đe dọa, bắt phạt, đặt điều, sỉ nhục...) chiếm tỷ lệ cao nhất là 73%, bạo lực thể chất (tát, đá, xô đẩy, kéo tóc, bạt tai, đánh đập...) chiếm 41%; và bạo lực tình dục (tin nhắn với nội dung tình dục, sờ, hôn, hiếp dâm, yêu cầu chạm vào bộ phận sinh dục, lan truyền tin đồn tình dục...) chiếm 19% (Lam Ngọc, 2016).

Bài viết “Hơn 50% học sinh có vấn đề về bạo lực học đường” của tác giả Vĩnh Hà đăng trên trang điện tử *Bắc Giang* ngày 26/3/2015 đưa ra kết quả nghiên cứu về thực trạng BLHĐ của PGS.TS. Phạm Minh Mục, Trung tâm Nghiên cứu tâm lý học đường và Giáo dục học (Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam). Kết quả khảo sát cho thấy, tình trạng học sinh bị mắng chửi, lăng mạ, xúc phạm danh dự, nhân phẩm từ bạn học chiếm tỷ lệ nhiều nhất (38,49%), tiếp đến là trường hợp hai học sinh đánh nhau (35,32%), và cuối cùng là hai nhóm học sinh đánh nhau (22,22%). Ngoài ra, tác giả còn đưa ra các biểu hiện BLHĐ khác như trộm cắp tài sản của bạn học, thuê người đánh bạn, học sinh đánh giáo viên,... (Vĩnh Hà, 2015).

Trong bài “Mồ xé nguyên nhân khiến bạo lực học đường tràn lan” đăng trên trang điện tử *Sống khỏe.vn* ngày 18/3/2015, tác giả Hồng Nam đề cập tới sự mở rộng nhanh chóng phạm vi của vấn nạn BLHĐ hiện nay. Tác giả nhận định: “Chưa bao giờ vấn nạn BLHĐ lại trở nên nhức nhối như hiện nay. Sự việc nữ sinh lớp 7 tại tỉnh Trà Vinh bị bạn cùng lớp đánh đập bằng ghế hay nữ sinh ở Phú Thọ bị các bạn đánh hội đồng vì những hiểu lầm trên Facebook dẫn tới bị chấn thương tâm lý, không thể nói được đã một lần nữa cho thấy, tình trạng BLHĐ xuất hiện tràn lan và ở mức độ ngày càng nguy hiểm” (Hồng Nam, 2015).

Nhiều tác giả coi BLHĐ như một loại virus có tốc độ lan truyền đến chóng mặt. Theo tác giả Minh Thử: “Những hành vi BLHĐ thời gian gần đây diễn ra triền miên trên phạm vi cả nước. Như một thứ virus lây lan nhanh chóng và đang làm cho cả xã hội bức xúc. Gây sốc mọi người bằng những hình ảnh côn đồ, mang tính chất dã man, phi đạo đức” (Minh Thử, 2011).

Còn rất nhiều vụ BLHĐ khác được phản ánh qua các trang mạng gây nhức nhối trong dư luận xã hội. Chẳng hạn các tin bài “Cần ngăn chặn bạo lực học đường” của tác giả Lan Hương đăng trên trang *Tuyên Quang online* ngày 14/11/2015, “Gia tăng bạo lực học đường: Bệnh đã nặng, thuốc chưa có” của tác giả My Lương đăng trên *Báo điện tử Dân Việt* ngày 17/01/2016, “Bạo lực học đường - S.O.S” của tác giả Huyền Nga đăng trên *Báo điện tử Nhân dân* ngày 20/09/2013,... Tất cả đều khiến dư luận lo ngại, phải chăng BLHĐ giờ đây như một căn bệnh trầm kha không thuốc chữa. Dù đã có rất nhiều biện pháp ngăn chặn được thực thi nhưng tình trạng BLHĐ vẫn gia tăng với mức độ ngày càng nguy hiểm.

2. Tính chất bạo lực học đường ngày càng nguy hiểm

Các vụ BLHD hiện nay ngày càng mang tính chất côn đồ, nguy hiểm, thủ đoạn, tàn độc và tinh vi hơn. Nhiều clip bạo lực được đăng tải gần đây cho thấy, nhiều vụ bạo lực được tổ chức công phu, có số lượng người tham gia đông với các loại hung khí như dao, côn, ống, kiếm, súng, gậy gộc,...

Tác giả Hoài Thu trong bài “Đau lòng những vụ bạo lực học đường gây xôn xao thời gian qua” đăng trên trang điện tử *Dân trí* ngày 11/3/2015 đã tổng hợp lại các vụ bạo lực của học sinh diễn ra trong thời gian gần đây với việc sử dụng các loại hung khí nguy hiểm gây thương tích nặng, thậm chí tử vong. Chẳng hạn như trường hợp nữ sinh Hải Dương Đ.T.L (15 tuổi) bị bạn học dùng guốc đánh tới chết chỉ vì mâu thuẫn nhỏ, trường hợp em Đ ở trường THCS huyện Krông Pắc (tỉnh Đắk Lắk) vì cãi vã nhau trong giờ học nên bị bạn học cầm dao đâm nhiều nhất dẫn tới tử vong, hay trường hợp một nhóm nữ sinh trường THCS Lý Tự Trọng (Trà Vinh) đánh hội đồng một nữ sinh trong lớp rất tàn bạo. Không chỉ dùng nắm đấm, những học sinh này còn lấy ghế nhựa ném và phang liên tiếp vào đầu nạn nhân. Trước sự hung bạo đó, nữ sinh chỉ còn biết khóc van xin nhưng không có hiệu quả. Các bạn khác chỉ đứng nhìn và không có phản ứng can ngăn hay giúp đỡ... (Hoài Thu, 2015).

Bên cạnh đó, trong bài viết “Bạo lực học đường” đăng trên trang điện tử *Sức khỏe và Đời sống* ngày 12/07/2015, tác giả Minh Thư nêu lên tình trạng báo động đỏ của vấn nạn bạo lực trong trường học. Tác giả nhấn mạnh: “Tình trạng BLHD không phải gần đây mới đáng báo động, trước kia những vụ BLHD xuất hiện cũng không ít nhưng khi đó Internet và các trang mạng xã hội chưa phổ biến nên chưa

thực sự tạo dư luận nhức nhối đối với xã hội như hiện nay. Sự kiện gây xôn xao dư luận đầu tiên là video clip học sinh trường THPT Trần Nhân Tông đánh nhau bị đưa lên mạng cuối năm 2010. Vụ việc như phát súng đầu tiên, khi clip này bị tung lên mạng đã khiến dư luận chấn động. Các cơ quan chức năng đã vào cuộc, sau khi kiểm tra đã phát hiện, thu giữ nhiều hung khí như côn, dao trong cặp, ba lô của học sinh. Nhiều trường hợp học sinh giấu vũ khí ở ngoài trường hoặc gửi trong cặp các bạn nữ sinh và khi có sự kiện thì đến lấy ra để đánh nhau” (Minh Thư, 2015).

Có thể thấy, những thông tin về tình trạng BLHD có tính chất nguy hiểm hiện nay đã trở nên quá quen thuộc với xã hội. Chúng xuất hiện dày đặc trên các phương tiện truyền thông đại chúng, khiến dư luận xã hội vô cùng nhức nhối, tạo tâm lý hoang mang cho nhiều học sinh, các bậc phụ huynh có con em trong độ tuổi đến trường và làm đau đầu nhiều nhà quản lý giáo dục.

3. Gia tăng số vụ bạo lực của giáo viên mầm non với học sinh

Ở Việt Nam, hiện trạng bạo hành trẻ em nói chung, bạo hành trẻ em trong nhà trường nói riêng ngày càng diễn biến phức tạp và có xu hướng gia tăng. Theo các số liệu thống kê được báo cáo tại Hội nghị châu Á - Thái Bình Dương lần thứ 2 về phòng, chống tai nạn thương tích diễn ra tại Hà Nội từ ngày 4-6/11/2008, trong 3 năm từ 2005-2007, trung bình mỗi năm ở nước ta có 114 trường hợp trẻ em tử vong do bạo hành (Duy Tiên, 2008).

Những vụ bạo hành trẻ em xảy ra liên tiếp ở các cơ sở mầm non tư thục được phát hiện và đưa lên mạng xã hội thời gian gần đây đã khiến dư luận bàng hoàng, đau xót. Tuy nhiên, theo nhiều phụ huynh thì đây chỉ là phần nổi của “tảng băng chìm” khi mà chính một số người làm công tác

giáo dục mầm non cũng cho rằng, việc dọa nạt, mắng trẻ để đưa vào kỷ luật là chuyện bình thường. Đây thực sự là tiếng chuông báo động về thực trạng đạo đức giáo viên ở lĩnh vực này.

Ngày 5/10/2015, xảy ra vụ bé trai 15 tháng tuổi ở Quảng Bình bị hai cô giáo ghì xuống sàn, trói chân, tay và nhét khăn vào miệng. Ở Lạng Sơn, một bé khác bị cô giáo phạt đuổi ra khỏi lớp, gào khóc, bới thức ăn trong thùng rác, rồi bị dọa thả xuống bể nước... Sau hàng loạt những vụ bạo hành học sinh mầm non xảy ra tại nhiều tỉnh, thành trong cả nước, dư luận xã hội đã đặt ra câu hỏi: Giáo dục mầm non là lĩnh vực giáo dục đặc thù, vậy tại sao nhiều vụ bạo hành mất nhân tính lại xảy ra tập trung ở đối tượng này?

Nội dung bài viết “Giáo viên bạo hành trẻ mầm non: Do quản lý yếu kém...” của tác giả Chi Nam đăng trên *Báo Phụ nữ online* ngày 8/10/2015 cho thấy, từ năm 2008 đến nay, năm nào cũng nổi cộm những vụ giáo viên mầm non bạo hành học sinh. Điều đó cho thấy đạo đức giáo viên, đặc biệt là giáo viên mầm non đang ngày càng xuống cấp trầm trọng. Mặt khác, phần lớn các vụ bạo hành trẻ em đều xảy ra tại trường tư, chứng tỏ cấp cơ sở quản lý yếu kém, không kiểm tra nghiêm chất lượng giáo viên (Chi Nam, 2015).

Báo điện tử VietnamNet ngày 23/1/2014 có đăng bài “Giáo viên mầm non rất dễ bạo lực với trẻ” của tác giả Kiều Oanh. Theo bài viết này, với người giữ trẻ hoàn toàn theo kinh nghiệm bản thân, không qua đào tạo, tính tình nóng nảy thì rất dễ có những hành vi bạo lực với trẻ. Vì đe dọa, trừng phạt, bạo lực thường được họ xem là con đường nhanh nhất để ngăn hờn dỗi của trẻ. Tất cả những hành vi bạo lực trên đều không chấp nhận được vì nó mang bản năng thú tính làm tổn hại đến sự phát triển của trẻ. Giáo viên

mầm non phải có tình yêu trẻ, vì công việc của họ rất vất vả, không giống như giáo viên ở các bậc học khác. Giáo viên mầm non phải làm việc quần quật từ sáng sớm cho đến buổi chiều muộn trong môi trường ồn ào với những đứa trẻ hay quấy khóc, nũng nịu nên rất dễ bị stress, mất kiểm soát hành động của mình (Kiều Oanh, 2014).

Trẻ mầm non rất dễ bị ám ảnh, tỏ rõ sự sợ sệt khi bị cô giáo bạo hành. Bài viết “Bạo hành ám ảnh trẻ mầm non” của tác giả Yên Anh đăng trên trang *Người lao động* ngày 13/10/2015 đã dẫn lời của TS. Nguyễn Tùng Tâm, Chủ tịch Hội Tâm lý giáo dục học Hà Nội: “Trẻ bị bạo hành sẽ dễ phát sinh cảm xúc tiêu cực như bực bội, cáu gắt vô cớ, mất bình tĩnh, lo lắng quá nhiều về những điều nhỏ nhặt, thiếu tự tin, dễ chán nản, buồn bã và mất mọi hứng thú, thấy khó chịu ngay cả với điều bình thường. Chính vì điều này mà mối quan hệ của trẻ với người xung quanh trở nên khó khăn” (Yên Anh, 2015).

Như vậy, bạo lực đối với trẻ em trong nhà trường, nhất là trẻ ở lứa tuổi mầm non, dù dưới bất kỳ hình thức nào cũng không thể chấp nhận được và cần phải có biện pháp xử lý nghiêm minh. Để hạn chế những vụ bạo lực xảy ra đối với trẻ, không chỉ đòi hỏi những bảo mẫu phải có đạo đức và lương tâm mà cần hơn nữa là sự tăng cường phối hợp giữa ngành giáo dục với chính quyền địa phương trong việc rà soát, kiểm tra các sơ sở giáo dục mầm non ngoài công lập.

4. Bạo lực xảy ra nhiều ở nữ sinh những năm gần đây

Những năm gần đây, dư luận xã hội lên tiếng khá nhiều về sự đa dạng của các loại BLHĐ cũng như mức độ nguy hiểm của nó. Từ bạo lực của giáo viên đối với học sinh, và bạo lực ngược (học sinh đánh, chửi thầy, cô giáo), đến bạo lực giữa học sinh với nhau. Trong bức tranh BLHĐ

nhìn từ góc độ giới, có hành vi bạo lực của nữ sinh. Dễ nhận thấy rằng, hiện tượng nữ sinh đánh nhau trong trường học diễn ra ngày càng phổ biến và thu hút sự quan tâm của dư luận xã hội. Đặc biệt các vụ nữ sinh đánh hội đồng, lột quần, xé áo bạn học, hay rú rê các bạn nam cùng đánh và quay video clip tung lên mạng đã không còn là chuyện hiếm thấy. Trong một cuộc nghiên cứu về hành vi bạo lực trong nữ sinh trung học với mẫu khảo sát 200 phiếu tại 2 trường THPT thuộc quận Đống Đa (Hà Nội) và phỏng vấn sâu 5 học sinh, kết quả cho thấy: Có đến 96,7% số học sinh được hỏi cho rằng ở trường các em có xảy ra hiện tượng nữ sinh đánh nhau. Mức độ bạo lực trong nữ sinh là: 44,7% rất thường xuyên, 38% thường xuyên, và 17,3% không thường xuyên. Không chỉ dừng lại ở đó, có tới 64% các em nữ thừa nhận là đã từng có hành vi đánh nhau với các bạn khác. Đáng chú ý, hầu hết những vụ đánh nhau lần đầu tiên đều diễn ra trong khuôn viên trường học (Ông Thị Mai Thương, 2008).

Trên các trang mạng xã hội tràn ngập video clip quay cảnh nữ sinh đánh nhau cũng như các bài viết bàn về chủ đề này. Tác giả Nguyễn Phương trong bài “Nhóm nữ sinh lớp 7 đánh bạn tới tập trước phòng học” đăng trên trang *Trí thức và Công luận* ngày 1/1/2016 đã chia sẻ clip dài gần 3 phút ghi lại cảnh ba nữ sinh Huế uy hiếp, xúc phạm và đánh bạn học đến “bầm dập”. Cả ba nữ sinh này luôn tay, luôn miệng nhục mạ và đánh hội đồng nạn nhân không thương tiếc. Khi nạn nhân run rẩy, khóc lóc, ba nữ sinh vẫn chưa chịu dừng lại mà còn đánh quyết liệt hơn. Sau khi được đăng tải, đoạn clip trên đã thu hút sự chú ý đặc biệt của cộng đồng mạng. Hầu hết mọi người đều tỏ ra phẫn nộ trước lối hành xử hết sức dã man và côn đồ của các em nữ sinh đối với bạn học của mình (Nguyễn Phương, 2016).

Khác với nam giới khi thực hiện hành vi bạo lực thường sử dụng dao, mã tấu, đôi khi cả súng ống, nữ giới khi đánh nhau thường dùng dép, guốc, gậy gộc, gạch đá, dao lam, ống tuýp nước,... Những phương tiện tùy mức độ đều có thể gây thương tích, thậm chí làm tàn phế hoặc cướp đi mạng sống của bạn học.

Bài viết “Nữ sinh đánh nhau vì mâu thuẫn trên mạng” của tác giả Diệu Hiền đăng trên *Báo điện tử Thanh niên* ngày 13/11/2015 đã lột tả sự nguy hại của việc nữ sinh đánh nhau trong trường học. Vì mâu thuẫn trên Facebook mà dẫn đến hiện tượng một bạn nữ sinh ở Đà Nẵng đã bị các bạn cùng trường đánh dã man bằng tuýp sắt. Chỉ khi clip được quay lại tung lên mạng thì phụ huynh của nạn nhân mới biết và đến cơ quan công an trình báo sự việc. Điều đó cho thấy tính chất nguy hiểm của BLHĐ xảy ra ở nữ sinh hiện nay. Nó như hồi chuông cảnh tỉnh đối với các bậc phụ huynh về việc đảm bảo sự an toàn cho con em mình.

Xuất phát từ đoạn clip với tiêu đề “Phần nộ nữ sinh Trà Vinh bị bạn lấy ghế đánh liên tiếp vào đầu vì chảnh” đăng trên trang *Kenh14.vn* ngày 10/3/2015, vấn đề BLHĐ lại một lần nữa nổi lên, gây nhức nhối và phẫn nộ hơn bao giờ hết. Tác giả Lê Nguyễn, Duy Hậu, trong bài “Vụ nữ sinh đánh nhau: Sau từ chức, đình chỉ là gì?” đăng trên *Báo điện tử VietnamNet* ngày 18/3/2015, đã đưa ra con số thống kê của một tờ báo về những vụ nữ sinh đánh nhau xảy ra trong hai năm 2013-2014. Thật đáng buồn là chỉ trong vòng 2 năm đã liên tiếp xảy ra 5 vụ nữ sinh đánh nhau từ Thái Bình đến Vũng Tàu, từ cấp hai đến cấp ba. Đó mới chỉ là những vụ việc được công khai trên mạng, có thể còn rất nhiều những vụ việc khác bị che giấu, không được biết đến (Lê Nguyễn, Duy Hậu, 2015).

Ngoài ra, còn có rất nhiều bài viết phản ánh về thực trạng nữ sinh đánh nhau trong và ngoài trường được đăng tải trên các trang báo điện tử gần đây như: “Nữ sinh Lạng Sơn bị đánh hội đồng giữa trời lạnh giá” của tác giả Hữu Sơn đăng trên trang *Tin Tức online* ngày 15/1/2011, “Nữ sinh bị đánh hội đồng: Im lặng trước bạo lực học đường chính là tội ác” của tác giả Đức Hòa đăng trên trang *Tin Mới* ngày 12/3/2015, “Nữ sinh lớp 7 rạch mặt nữ sinh lớp 9” của tác giả Ngọc Tài đăng trên trang *Tuổi trẻ online* ngày 2/12/2015, v.v...

Những hành vi bạo lực của nữ sinh nêu trên xuất phát từ những nguyên nhân đơn giản chỉ là dẫm vào chân nhau, nhìn nhau không thiện cảm, thấy ghét thì đánh, vì “xinh”, không cho nhìn bài, v.v... Sự cổ vũ của bạn bè, trong đó có cả các bạn nam cũng là một yếu tố thúc đẩy hành vi bạo lực của các bạn nữ sinh.

5. Thái độ thờ ơ, vô cảm của những người xung quanh khiến tình trạng bạo lực học đường ngày càng gia tăng

Lối sống vô cảm đã và đang trở thành vấn đề xã hội khiến nhiều người quan tâm, trăn trở. Nó ngày càng trở nên phổ biến trong xã hội hiện đại. Một con số đáng báo động là Việt Nam xếp hạng 123/176 về chỉ số cảm nhận tham nhũng và đứng thứ 13 trong bảng xếp hạng những quốc gia có người dân ít có cảm xúc (vô cảm) (Đăng Đức, 2013).

Trong cuộc sống ngày nay, chúng ta có thể bắt gặp vô vàn những biểu hiện của căn bệnh “không cảm xúc” cả trong suy nghĩ và hành động. Chẳng hạn như: vụ “hôi của tập thể” tại Tp. Hồ Chí Minh ngày 16/10/2013. Nạn nhân bị 4 tên cướp móc túi 50 triệu đồng khi đang dừng xe chờ đèn đỏ, anh phát hiện và giằng co với chúng khiến bọn cướp tiền rơi xuống đất. Trong lúc nạn nhân đang lo bắt cướp thì những

người xung quanh đã ào tới nhặt tiền rơi rồi bỏ chạy mà không có bất kỳ hành động nào giúp đỡ. Hay như vụ “hôi bia” ở Đồng Nai năm 2013 cũng là một minh chứng cho lối sống vô cảm của một bộ phận người dân Việt Nam hiện nay... Căn bệnh “không cảm xúc” ấy giờ đã len lỏi vào các trường học khiến cho không chỉ học sinh, giáo viên mà cả các bậc phụ huynh cũng phải hoảng sợ và tìm cách bảo vệ con em mình. Từ các vụ BLHĐ xảy ra gần đây, chúng ta mới thấy được sự nguy hiểm của lối sống thờ ơ, vô cảm mà một bộ phận học sinh thậm chí cả người lớn đang mắc phải. Mới đây có vụ học sinh trường THPT Từ Đà (Phù Ninh - Phú Thọ) bị một số nữ sinh đánh và căng thẳng tâm lý đến mức mất đi giọng nói, hay sự việc nữ sinh lớp 7 ở tỉnh Trà Vinh bị đánh hội đồng nhưng không hề nhận được bất kỳ hành động nào can ngăn hay trợ giúp. Các học sinh chứng kiến vụ việc đã thần nhiên lấy điện thoại quay lại và tung lên mạng coi như một chiến tích của mình (Việt Báo tổng hợp, 2015).

Gần đây, cư dân mạng lại giật mình trước hành vi côn đồ của các nhóm nữ sinh ở Bắc Giang, Bắc Ninh, Quảng Ninh, Hải Phòng, Hà Nội... với những hành động đánh đập, xé áo, cắt tóc. “Người quay lại những hình ảnh đó là một nam sinh. Kèm theo những lời chửi bới của những cô gái hành hung, còn có những câu ‘Cởi áo đi, cởi áo đi, xé áo đi...’” (Đồng Phương Thảo, 2010). Hơn nữa, nhiều người cũng ngỡ ngàng vì sự thờ ơ của nhiều bạn trẻ thế hệ 8x, 9x. Mặc dù họ có thể nhưng lại không sẵn lòng giúp đỡ những người gặp khó khăn, hoạn nạn. Chuyên gia tư vấn tâm lý Triệu Hồng Như - Trung tâm tư vấn Tâm lý Hà Nội cho rằng: “Cách phản ứng, hành vi của trẻ một phần là do học ngoài xã hội và một phần là do gia đình, cũng có khi là do lối

sống mà các em tự tạo dựng... Thói quen bó hẹp giao tiếp, chỉ giao lưu với những người ảo trên mạng sẽ dẫn tới sự thờ ơ hay lãnh đạm với những việc xảy ra xung quanh, đó là một hệ quả không tránh khỏi” (Đồng Phương Thảo, 2010).

Như vậy, có thể thấy, sự thờ ơ, vô cảm của một bộ phận học sinh hiện nay đã trở thành trào lưu. Sở dĩ nhận định như vậy là vì trong hầu hết các video clip bạo lực được đưa lên mạng thời gian gần đây, chúng ta đều thấy hình ảnh những người chứng kiến trực tiếp hầu như không có bất kỳ hành động can thiệp nào giúp nạn nhân, thậm chí còn tung hô, cổ vũ thêm phần gay cấn. Đây có thể được xem là sự “xuống dốc không phanh” về mặt đạo đức của một bộ phận giới trẻ hiện nay.

* * *

Nhìn chung, thực trạng BLHĐ ở Việt Nam hiện đang là một vấn đề xã hội rất đáng quan tâm. Con số các vụ bạo lực ngày một gia tăng không chỉ ở những thành phố lớn mà ngay cả ở các vùng nông thôn vốn yên bình. Tính chất bạo lực cũng ngày một nguy hiểm, nó tiềm ẩn mối lo ngại đối với tất cả những người trong cuộc. Bạo lực đã cướp đi không biết bao nhiêu sinh mạng và gây nên nỗi kinh hoàng cho nhiều gia đình có con em trong độ tuổi đến trường. Ở Việt Nam vài năm trở lại đây, BLHĐ là đối tượng nghiên cứu được đề cập khá nhiều. Không phải ngẫu nhiên mà các trang báo điện tử lại đề cập nhiều đến vấn đề này. Cũng chưa bao giờ ngành giáo dục và các cấp, các ngành có liên quan lại phải đau đầu trong việc tìm giải pháp ngăn chặn tình hình bạo lực nhiều như vậy. Nó giống như một đại dịch đang bùng phát mạnh mẽ, cần có một phương thức dập tắt triệt để. Điều đó tưởng chừng như đơn giản, nhưng những gì chúng ta đã và đang làm dường như vẫn chưa mang lại kết quả đáng kể nào.

Bài viết chỉ dừng lại ở việc thông tin một cách khái quát về tình hình BLHĐ ở Việt Nam những năm gần đây được phản ánh qua các trang báo điện tử. Có thể đó chỉ là những nhận định bước đầu của chúng tôi về vấn nạn BLHĐ ở Việt Nam thời gian qua. Tuy nhiên, về cơ bản, những vấn đề được đề cập ở trên đã phần nào phác họa lên bức tranh về thực trạng BLHĐ, qua đó giúp cho các bậc phụ huynh có con em trong độ tuổi đến trường cảnh giác hơn và có phương pháp hữu hiệu bảo vệ con em mình tránh khỏi nạn bạo hành trong trường học □

Tài liệu tham khảo

1. Bảo Anh (2015), “Trung bình một ngày xảy ra 5 vụ học sinh đánh nhau”, trang điện tử *Zing.vn*, <http://news.zing.vn/Trung-binh-mot-ngay-xay-ra-5-vu-hoc-sinh-danh-nhau-post582765.html>, ngày 23/09/2015.
2. Yến Anh (2015), “Bạo hành ám ảnh trẻ mầm non”, *Báo điện tử NguoiLaodong*, <http://nld.com.vn/ban-doc/bao-hanh-am-anh-tre-mam-non-20151013213042006.htm>, ngày 13/10/2015
3. Đăng Đức (2013), “Báo động tình trạng vô cảm trong xã hội hiện nay: Chuyện không của riêng ai”, trang điện tử *PetroTimes*, <http://petrotimes.vn/bao-dong-tinh-trang-vo-cam-trong-xa-hoi-hien-nay-chuyen-khong-cua-rieng-ai-139933.html>, ngày 29/10/2013.
4. Vĩnh Hà (2015), “Hơn 50% học sinh có vấn đề về bạo lực học đường”, trang điện tử *Bắc Giang*, <http://baobacgiang.com.vn/bg/giao-duc/141049/hon-50-hoc-sinh-co-van-de-ve-bao-luc-hoc-duong.html>, ngày 26/3/2015.

5. Phan Mai Hương (2009), “Thực trạng bạo lực học đường hiện nay”, Kỷ yếu Hội thảo khoa học quốc tế (2009): “Nhu cầu, định hướng và đào tạo tâm lý học đường tại Việt Nam” (Needs, Direction and Training of School psychology in VietNam), Viện Tâm lý học.
6. Kiều Oanh (2014), “Giáo viên mầm non rất dễ bạo lực với trẻ”, *Báo điện tử VietnamNet*, <http://vietnamnet.vn/vn/giao-duc/159133/giao-vien-mam-non-rat-de-bao-luc-voi-tre.html>, ngày 23/1/2014.
7. Hà Loan (2014), “Vô cảm là lớp căn nổi trên bề mặt xã hội”, trang điện tử *Chúng ta*, <http://www.chungta.com/nd/tu-lieu-tra-cuu/vo-cam-la-lop-can-noi-tren-be-mat-xa-hoi.html>, ngày 15/9/2014.
8. Tuấn Minh (2015), “Bạo lực học đường đang diễn ra nóng bỏng trên khắp thế giới”, *Báo điện tử Ngày nay*, <http://www.ngaynay.vn/bao-luc-hoc-duong-dang-dien-ra-nong-bong-tren-khaph-the-gioi-p270509.html>, ngày 27/03/2015.
9. Chi Nam (2015), “Giáo viên bạo hành trẻ mầm non: Do quản lý yếu kém...”, *Báo điện tử Phụ nữ online*, <http://phunuonline.com.vn/giao-duc/chuyen-giao-duc/giao-vien-bao-hanh-tre-mam-non-do-quan-ly-yeu-kem-61447/>, ngày 8/10/2015.
10. Hồng Nam (2015), “Mồ xẻ nguyên nhân khiến bạo lực học đường tràn lan”, *Báo điện tử Sống khỏe.vn*, <http://songkhoe.vn/mo-xe-nguyen-nhan-khien-bao-luc-hoc-duong-tran-lan-s2960-1185-134789.html>, ngày 18/03/2015.
11. Lam Ngọc (2016), “Bạo lực học đường ám ảnh học sinh”, *Báo điện tử Thanh Niên*, <http://thanhnien.vn/giao-duc/bao-luc-hoc-duong-am-anh-hoc-sinh-658836.html>, ngày 18/01/2016.
12. Nguyễn Phương (2016), “Nhóm nữ sinh lớp 7 đánh bạn tới tấp trước phòng học”, Trang điện tử *Trí thức và công luận*, <http://www.trithuccongluan.com.vn/giao-duc/1122-nhom-nu-sinh-lop-7-danh-ban-toi-tap-truoc-phong-hoc.html>
13. Đồng Phương Thảo (2010), “Báo động căn bệnh vô cảm của teen”, trang điện tử *Vnexpress*, <http://giadinh.vnexpress.net/tin-tuc/to-am/bao-dong-can-benh-vo-cam-cua-teen-2274151.html>, ngày 27/10/2010.
14. Minh Thư (2015), “Bạo lực học đường”, trang điện tử *Sức khỏe và Đời sống*, <http://suckhoedoisong.vn/bao-luc-hoc-duong-n100353.html>, ngày 12/07/2015.
15. Minh Thứ (2011), “Vắc - xin cho bạo lực tuổi học đường”, *Báo điện tử Giáo dục và Xã hội*, <http://giaoducvaxahoi.vn/ong-kinh-hoc-duong/item/376-k%E1%BB%B3-2-v%E1%BA%AFc-xin-cho-b%E1%BA%A1o-l%E1%BB%B1c-tu%E1%BB%95i-h%E1%BB%8Dc-%C4%91%C6%B0%E1%BB%9Dng.html>, ngày 7/10/2011.
16. Ông Thị Mai Thương (2008), *Hành vi bạo lực trong nữ sinh THPT*, Khóa luận tốt nghiệp 2004-2008, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Hà Nội.
17. Duy Tiến (2008), “Báo động nạn tự tử và bạo hành trẻ em”, *Báo điện tử An ninh Thủ đô*, <http://anninhthudo.vn/xahoi/bao-dong-nan-tu-tu-va-bao-hanh-tre-em/336415.antd>, ngày 10/11/2008.
18. Việt Báo tổng hợp (2015), “Sự vô cảm trong cuộc sống hiện đại”, trang điện tử *Việt Báo*, <http://vietbao.vn/Xahoi/Su-vo-cam-trong-cuoc-song-hien-dai/2147577785/157/>, ngày 16/7/2015.